

På Røsnæs frygter borgerne, at en bro til Jylland vil ødelægge landskabet

Foreninger og borgere fra Kalundborg, Samsø og Odder kæmper for lokalpolitikere, der vil gå imod en Kattegatforbindelse og lægge pres på Christiansborg. I flere kommuner landet over fylder store infrastrukturprojekter op til valget

Af Bo Elkjær

S et fra den lille havn råder fred og ingen fare hele horisonten rundt. Det blæser, javel, og bølgerne vælter ind over badebroen, men dog ikke vildere, end at en vinterbader er hoppet i vandet og har sat kurs i retning mod den smalle landtange. Røsnæs. En klat moræneler og aflejringer, som seneste istid spartlede nogle kilometer ud i farvandet mellem Sjælland og Jylland, inden isen trak sig tilbage og overlod landtangen til de mennesker, som siden har opført stendysser og senere gårde, småbyer, sommerhuse og ude på spidsen et enkelt fyrtårn, der er fredet.

Står det til Folketinget, kan der om nogle år føjes en ny, radikal landskabsændring til området: Kattegatforbindelsen. En bro, der skal strække sig fra Røsnæs ud over Kattegat til Samsø, tværs over øen og videre til Hou syd for Aarhus.

»Det er alvorligt det her. Det er virkelig uhyggeligt, hvis de kommer igennem med det her,« siger Niels Erik Danielsen, der er medstifter af Den Ny Kattegatkomité og kandidat for Enhedslisten til kommunalvalget i Kalundborg.

»Jeg vil aldrig klandres for, at jeg ikke gjorde noget. Det kan ikke nytte noget bare at sidde foran fjernsynet og brokke sig. Op af stolen!« siger Louise Paaschburg, der er aktiv i den politiske kamp mod broen.

»Da meldingen kom om det her

hærværksprojekt, som jeg kalder det, tænkte jeg, at 'der vil jeg gerne tage min sidste kamp',« siger John Holten-Andersen, der er pensioneret civilingeniør, tidligere medlem af miljøorganisationen NOAH's bestyrelse og nu formand for foreningen 'Nej til motorvej på Røsnæs'.

I den anden ende af den endnu hypotetiske broforbindelse sidder Uffe Jensen, der er borgmester for Venstre i Odder:

»Jeg er virkelig meget overrasket over, hvor meget Kattegatforbindelsen fylder i et kommunalvalg, som jo mere bør handle om minimumsnormeringer og velfærd og de ældre.«

Kommunalvalg classic

Selv om landets lokalpolitikere formelt set ikke har nogen indflydelse på Folketingets beslutninger om faste forbindelser, så er det ifølge valgforsker og professor i statskundskab ved SDU, Ulrik Kjær, 'kommunalvalg classic', når kommunalvalgskandidater i Røsnæs og andre steder i landet bruger infrastrukturprojekter til at markere sig politisk.

»Enkeltsagerne er en god mulighed for at fortælle vælgerne, hvad det er for værdier, man står for, og hvad det er for grundholdninger, man har. Det skal man ikke kimse ad.«

Samtidig er politikerne nødt til at bevæge sig derhen, hvor vælgerne er, også selv om vælgerne diskuterer emner, som politikerne i sidste ende måske ikke får indflydelse på.

»Forbindelsen er et stort emne i de berørte kommuner. Det er svært som kandidat at stille sig op og snakke om alt muligt andet end det, der måske er elefanten i rummet eller i hvert fald fylder rigtig meget i hovedet på vælgerne,« siger Ulrik Kjær.

Det er ikke kun Kattegatforbindelsen, der har fyldt i dette års kommunalvalgkamp. I Aalborg fylder Egholm-forbindelsen i debatten. I Sønderjylland og på Fyn debatteres Als-Fyn-broen. I København fylder Lynetteholmen. Og der er letbanen i Odense og Marselis-tunnelen i Aarhus, for blot at nævne nogle få af de mange projekter, der debatteres netop nu.

Debatterne om de store projekter vil flytte stemmer, vurderer Ulrik Kjær.

»Der er vælgere, for hvem det betyder rigtig meget. Så lur mig, om ikke der er mange, der stemmer på baggrund af de her sager. Jeg tror, at det kommer til at flytte stemmer, men det er ikke sikkert, det kommer til at flytte mange stemmer.«

Årelang kamp for en bro

Diskussionen om en Kattegatforbindelse er ikke ny. I årevis har Kattegatkomitéen kæmpet for en fast forbindelse mellem Sjælland og Jylland.

I 2007 argumenterede den daværende borgmester i Aarhus Nicolai Wammen (S) for, at projektet skulle sættes i gang, så en Kattegatforbindelse kunne blive en fysisk realitet i 2020.

Drømmen blev genlanceret i

2018 af daværende trafikminister Ole Birk Olesen (LA).

»Bilisterne vil kunne betale det, det koster at opføre en vejforbindelse,« sagde han, da beslutningen om en forundersøgelse blev fremlagt.

Undersøgelsen skulle egentlig have været fremlagt nu, men er udsat indtil foråret 2022. Hvis Folketinget beslutter at gå videre, skal der iværksættes en VVM-undersøgelse, der minimum vil tage tre år. En beslutning om at indlede byggeriet ligger altså på den anden side af næste kommunal- og regionalvalg og på den anden side af mindst ét folketingsvalg.

Men i det indeværende kommunalvalg har debatten om forbindelsen virkelig fået momentum. I Kalundborg er foreningen 'Nej til motorvej på Røsnæs' gået sammen med foreningerne 'Nej til motorvej på Asnæs', 'Stop motorvej over Samsø' og 'Østjyder mod Kattegatforbindelsen.'

»Det er første gang, vi føler, at der er en chance for at komme igennem med vores synspunkt,« siger den pensionerede journalist John Wilken, der i 2018 var med til at stifte foreningen mod motorvejen på Røsnæs.

Louise Paaschburg er medlem. Hun forklarer, at selv om beslutningen om en bro stadig ligger ude i fremtiden, så kan den allerede mærkes.

Hussalget er ved at gå i stå. Hun kan mærke det på sig selv. Hvorfor investere i et nyt køkken, hvis man er usikker på, om huset skal

rives ned om nogle år? Men lige nu kæmper de imod. Med pjecer, vejsideskilte, debatindlæg og vælgermøder. Foreningerne vil have valgt politikere ind i byrådet, der vil stritte imod forbindelsen.

»Vi håber, at de har nogle talerør ind til politikerne i Folketinget. Man skal overveje, at dem man vælger, de har venner inde i Folketinget. For dem der ikke har venner derinde, det er spild af tid,« siger Louise Paaschburg.

Bombarderet tilbage til nul

Marcel Meijer er socialdemokratisk borgmester på Samsø. Han bliver forvirret, da telefonen ringer på det aftalte tidspunkt. Han befinder sig nemlig i en helt anden tidszone – i Skotland – hvor han er til COP26 for at modtage en klimapris til Samsø Kommune.

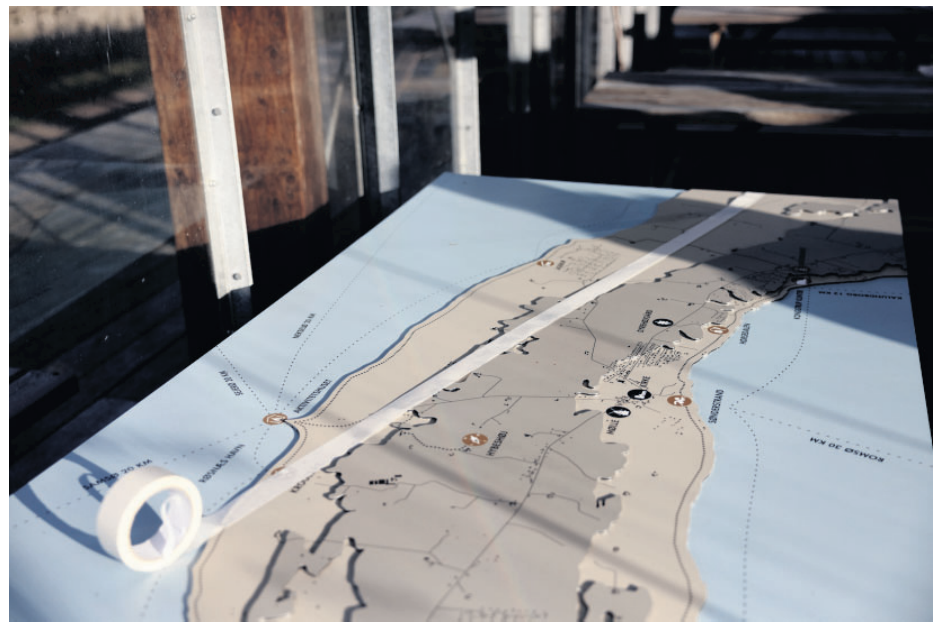
»Vi har et nærsamfund, som bliver udvisket, hvis vi får den forbindelse. Nu er jeg på COP26, men hele den tanke om, at vi skal være foregangskommune i den grønne omstilling, det giver ingen mening, når der går en motorvej tværs over øen. Vi bliver bombarderet tilbage til nul.«

Borgmesteren brummer i telefonen.

»Du finder ikke mange på Samsø, som er tilhængere af den forbindelse. Jeg tror ikke, at man på Christiansborg ved, hvor meget det betyder for os.«

Kommunen har lav ledighed og en sund økonomi. Der er lagt fibernet ud. Turismen vokser. Faktisk er der boligmangel på Samsø.

Folk vil gerne flytte dertil for at få ølivet og nærheden, forklarer borgmesteren.

Men det vil en bro sætte en stopper for, mener han.

»Vi går fra 100 kilometer i timen, efter mange års kamp, hvor alting kører derudad, til at køre ind i en mur. Det kommer til at lamme os som samfund i tyve år, fra det tidspunkt man beslutter at lave en VVM-undersøgelse. Ind-

til broen er færdig, hvem har så lyst til at investere i et hus eller en virksomhed på Samsø?»

Bør presse Christiansborg

Uffe Jensen er ikke kun borgmester i Odder. Han sidder også i formandskabet i Kattegatkomiteen, der arbejder for at få vedtaget en bro. Uffe Jensen forklarer, at det dybest set er en folketingsbeslutning, om broen skal bygges, og at

foreningerne derfor bør rette deres pres mod folketingspolitikere, ikke kommunalpolitikere.

»Jeg er ked af, at nogle kandidater slår benhårdt på Kattegat, vel vidende at de tilhører partier, som er kraftige tilhængere. Det er at stikke vælgerne blå i øjnene. Jeg synes, at man må have respekt for, at vi har kommunalvalg, kommunerne tager sig af det nære, så har vi regioner, og så har vi Folketinget. Man er nødt til at bakke op om det system. Jeg noterer mig, at der er et markant flertal på Christiansborg bag beslutningen om forundersøgelsen. Det har jeg den dybeste respekt for, det er sådan, demokratiet fungerer.«

Tilbage i den anden ende af den hypotetiske Kattegatforbindelse – og det politiske spektrum – forklarer Niels Erik Danielsen fra Enhedslisten i Kalundborg, at han ikke er enig med Odders borgmester om, at debatten om Kattegatforbindelsen ikke hører hjemme i den kommunale valgkamp.

»Demokrati handler om meget mere end bare at rette sig efter, hvad magthaverne siger. Demokrati handler om at få indflydelse det sted, hvor man bor. Hvis det er truet, så er det helt naturligt, at folk begynder at reagere,« siger Niels Erik Danielsen.

Røsnæs i sin sjæl og dna

Røsnæs' spids ligger lidt over 110 kilometer fra Christiansborg. Men blot seks kilometer fra Danmarks landspolitiske magtcentrum, inde på en stille sidevej i Valby, bor den

pensionerede civilingeniør John Holten-Andersen. Selv om han ikke har stemmeret i Kalundborg, er han aktivt med i den forening, der netop nu kæmper for at påvirke valget i kommunen. Han har sommerhus på Røsnæs.

»Jeg er kommet der i 45 år. Det er en del af mit dna. Det er en del af min sjæl. Mine børn er kommet der og nu mine børnebørn.«

John Holten-Andersen kommer til foreningen med sine erfaringer fra Miljøministeriet og et livslangt virke i NOAH.

– Men hvad skal der komme ud af at påvirke et kommunalvalg, hvor du ikke engang har stemmeret?

»Landspolitikere ved jo ikke, hvilke konsekvenser sådan et projekt vil medføre på det lokale plan. Politikere ser nogle streger på et kort, der viser, at man kan komme hurtigere fra København til Aarhus, men de ved ikke, hvad det konkret betyder, og det ved de embedsmænd, der tegner de streger, heller ikke. Det er kun de lokale, der ved det.«

Ifølge John Holten-Andersen er det nødvendigt at få en folkelig forståelse og mobilisering, hvis man vil modgå projektet. Han mener ikke, at det er rigtigt, at debatten om forbindelsen ikke hører til i den kommunalpolitiske debat.

»Det betyder noget inde på Christiansborg, om de fornemmer, at der er en lokal modstand. Hvis ikke de fornemmer modstanden, og hvis de tror, at de bare kan trække det her ned over hovedet på folk,

Til venstre: Hvis forbindelsen mellem Jylland og Sjælland bliver en realitet, vil broen ramme Røsnæs yderst til højre i billedet.

Øverst: John Wilken (tv.), Louise Paaschburg (m.) og Hans Jakob Madsen (th.) er alle med i foreningen 'Nej til motorvej på Røsnæs'.

Nederst: Tapen viser, hvor motorvejen cirka er planlagt til at ligge på halvøen Røsnæs.

Foto: Sigrid Nygaard

Der er 40 kilometer i lige linje mellem Røsnæs og Hou. En fast forbindelse anslås at koste 116 milliarder kroner. Den igangværende forundersøgelse ser på en kombination af tog- og bilbro. Med en rute over Samsø vil forbindelsen bestå af:

- ✘ 16 kilometer ny motorvej ud til spidsen af Røsnæs
- ✘ 18 kilometer ny vej- og togbro mellem Røsnæs og Samsø

- ✘ 9 kilometer ny motorvej og jernbane over Samsø
- ✘ 18 kilometer ny vej og togbro mellem Samsø og Hou
- ✘ 24 kilometer ny motorvej fra Hou
- ✘ 23 kilometer ny jernbane fra Hou til Århus

Rejsetiden vil med en ny fast forbindelse være to timer og 20 minutter i bil fra København til Århus

uden at de protesterer, jamen, så kører de bare videre. Men når man mærker, at 'hold kæft, hele kommunalbestyrelsen på Samsø er imod,' eller 'der er ingen i Kalundborg, der mener, at der skal være motorvej på Røsnæs,' så må man tage bestik af det. Mere ufølsomme er de trods alt ikke inde på Borgen,« siger John Holten-Andersen.

Det håber de på Røsnæs. På vejen fra spidsen tilbage mod Kalundborg står der mange nye ejendoms-mæglerskilte i vejkanten ved de små huse. Men nogle af skiltene er ens og har det samme budskab: 'Røsnæs er ikke til salg'.